

תכנית הכשרה

ייעוץ גרונטולוגי לגיל השלישי

בשיתוף מכון באר אמונה והמרכז האקדמי שערי מדע ומשפט

שלושה סמסטרים | פברואר 2021 - אפריל 2022

ראש התכנית: אמנדה קלאר | ייעוץ אקדמי: ד"ר סיגל נעים

תקציר הסילבוסים

שם הקורס: היבטים חברתיים של הזיקנה

קורס זה מקנה ידע רחב ומעשי בנושא ההיבטים החברתיים של הזיקנה כגון: הזיקנה בראי החברה ובעיני המזדקן, התמודדויותיו של הזקן ומשפחתו בתחום החברתי, הפסיכולוגי, הבריאותי, התעסוקתי והשפעת אלו על החברה הישראלית בפרט והחברה העולמית בכלל, התמודדות החברה עם גילנות, חשיבותה של זיקנה פעילה והשפעתה על איכות החיים ועוני בזיקנה.

שם הקורס: בריאות וחולי בזקנה

בקורס זה נבין את המשמעות של חולי וירידה תפקודית בזקנה, נלמד על מחלות ותסמינים ספציפיים, נפריד בין זקנה רגילה וזקנה פתולוגית, נגדיר מהן הנורות האדומות המעידות על ירידה תפקודית ועל חולי בקרב קשישים ונכיר דרכים לעזור למטופל ולמשפחתו להתמודד עם ירידה תפקודית ועם חולי.

שם הקורס: חוק ואתיקה בזיקנה

אתיקה בזיקנה: חובת בנים להוריהם מזווית משפטית, אוטונומיה של הזקן – סוגיות במינוי אפוטרופוס, אוטונומיה של הזקן-חוק ההגנה על חוסים, סוגיות משפטיות ואתיות בצוותים הרב מקצועיים, פטרנליזם וסוגיית ההשפעה הבלתי הוגנת, אתיקה ואבחון קוגניטיבי/נפשי של הזקן, סוגיות בהסכמה לטיפול רפואי וטיפול סיעודי וסוגיות בגילנות.

משפט בשירות הזקנה: הגדרת הכשרות המשפטית, חוק הירושה וכתובת צוואה, השפעה בלתי הוגנת על האדם הזקן, חוק זכויות החולה, החולה הנוטה למות, אלימות נגד אדם, הזנחה עצמית וכשרות המשפטית של הנפגע, מינוי אפוטרופוס, זכויות האדם הזקן והסיעודי במוסד לביטוח לאומי, זכויות אזרחים ותיקים.

שם הקורס: היבטים פסיכולוגיים של הזיקנה

הקורס מקנה היכרות רב-תחומית עם התיאוריות הפסיכולוגיות בנושא הבגרות המאוחרת והזקנה. בקורס ננתח מן הזווית הפסיכולוגית סוגיות מרכזיות הנוגעות לחוויית ההזדקנות והזקנה בחברה המודרנית, ובחברה הישראלית בפרט, תוך שימת דגש על אפשרויות הפיתוח וההעצמה בגילאי הזהב. נעמיק בסוגיות כגון: שינויים ביכולות הקוגניטיביות, פסיכולוגיה התפתחותית בבגרות ובזיקנה, איכות חיים, מתן משמעות לחיים ועוד.

שם הקורס: טיפול בבני משפחה מבוגרים

קורס זה מקנה ידע בנושא המשפחה המטפלת ושיתופי הפעולה תוך מבט על הגרעין המשפחתי והמשפחה המורחבת: מבט רחב על זוגיות בזקנה, דור הביניים, מקומם של קרובי המשפחה מדרגה שניה וחשיבות הקשר הרב דורי. הקורס מעלה למודעות סוגיות שונות עמן מתמודדים בני המשפחה, כגון: המחויבות והאחריות לטיפול בהורים מבוגרים, קונפליקטים מתמשכים לאורך החיים והשפעתם על הטיפול, נכדים ונינים מסייעים בטיפול; מימוש קריירה של בן זוג מטפל; חלוקת תפקידים במשפחה; קונפליקט בין המחויבויות השונות.

שם הקורס: חיים עם דמנציה

בקורס זה נכיר את חוויית המטופל המאובחן עם דמנציה, לצד חוויית בני המשפחה והמטפלים המתמודדים עם בן משפחה/מטופל הסובל מדמנציה. נפתח הכרות עם בעיות התנהגותיות, נלמד גישות טיפול והתערבויות המסייעות למשפחות המתמודדות עם המחלה וכן נכיר משאבים בקהילה התומכים במטופל ובמשפחתו. נלמד לזהות סימני שחיקה של מטפלים וכיצד למנוע מצב זה. נשנן את היכולות לעזור למשפחה למצוא את המשמעות, השמחה וההומור בטיפול בדמנציה.

שם הקורס: ניהול טיפול

בקורס נכיר את המודלים הטיפוליים של ניהול טיפול, נלמד מהו תפקידו ומקומו של מנהל הטיפול בתוך המערך המטפל ומה כולל תהליך של ניהול טיפול. נרכוש כלים לביצוע הערכה גריאטרית כוללת, נלמד כיצד בונים תכנית טיפול וכיצד מיישמים אותה. נתייחס לעבודה עם הלקוח והמשפחה, לבחירת התערבויות טיפוליות, לחשיבות עיבוד המקרים, למקומה של הערכה מחודשת ולפתרון בעיות קלאסיות.

שם הקורס: צורך ומענה – פתרונות ואפשרויות לגיל המבוגר

בקורס זה נכיר את זכויותיו של האדם המבוגר ואת מגוון השירותים האפשריים. בין הנושאים: המעבר למרכזי היום, לדיור המוגן והמוסדות הסיעודיים והשלכותיהם על הזקן ומשפחתו, חוויית החיים במוסד ושינוי תרבותי בארץ ובעולם, ניצולי שואה וזכויותיהם, בירור זכויותיהם של בני הגיל השלישי וטיפול פליאטיבי.

שם הקורס: מיומנויות תקשורת - השפה הגישורית

הקורס מקנה למשתתפים עקרונות וכלים לניהול מצבים קונפליקטואליים עפ"י מודל הגישור. היועץ הגרונטולוגי נדרש לעיתים קרובות לסייע בפתרון מחלוקות בין הקשיש לבני משפחתו, בין הקשיש לצוותים המטפלים, בין דיירים בדיור המוגן וכד'. חלק מהמחלוקות הן שגרתיות ומאפיינות בני אדם באשר הם, אך הן מועצמות לעיתים קרובות ע"י תופעות המאפיינות קשישים (כגון חשדנות, מגבלות פיזיות ומנטליות וכו') ולכן יותר מאתגרות.

בקורס נכיר את מודל הגישור על שלביו, אסטרטגיות לניהול קונפליקטים וניישם כלים ומיומנויות מרכזיות נדרשות כגון: הקשבה אקטיבית, שיקוף, מיסוגר מחדש, חשיפת אינטרסים וכו'. בקורס יערכו תרגולים וסימולציות לאימון על הכלים.

שם הקורס: מימוניות התמודדות וחוסן

קורס זה מעניק כלים ומושגים שיעמדו בבסיס החוסן וההתמודדות של היועצים הגרונטולוגיים בעבודתם כמלווים של הזקן ובני משפחתו. ההתמודדות עם שינויים ואובדנים בזקנה, אינטנסיבית יותר ולכן חשוב למצוא את מקורות הכח של הזקן ובני משפחתו ולזהות את דרכי ההתמודדות המתאימים להם ביותר. כמלווים שאמורים לעמוד מול המשברים של האחר, חשוב לא פחות, לזהות אצל כל אחד מאתנו את מקורות החוסן, ואת דרכי ההתמודדות כדי להצליח בתפקיד המצפה לנו.

שם הקורס: עקרונות בהנחיית קבוצות

הקורס מקנה למשתתפים כלים ומיומנויות מעשיות להנחיית סדנאות הרלוונטיות לבני הגיל השלישי. בקורס נלמד כיצד לבנות באופן מתודולוגי מיטבי סדנאות וקורסים הנותנים מענה למטרות המוגדרות. היועץ הגרונטולוגי נדרש לעיתים להנחות סדנה לקשישים, לבני משפחות, למלווים, לסגלי מטפלים בזקנים וכו'. בין נושאי הקורס: מהות ההנחיה המשימתית, בניה ובחירה של התנסויות חוויתיות, ניהול דיון וטיפול בהתנגדויות, התפתחות קבוצה, תקשורת בהנחיה, משוב אפקטיבי, יצירתיות בהנחיה ועוד. במהלך הקורס כל משתתף יבנה ויתרגל הובלת סדנה.

פרקטיקום בניהול טיפול ובמימוניות ייעוץ

במהלך שנת הפרקטיקום כל תלמיד עובר שתי התנסויות מעשיות – אחת כיועץ/מנחה קבוצה בתחום הגרונטולוגי ואחת כמנהל טיפול. קורס הפרקטיקום מלווה את ההתנסויות המעשיות הללו ונועד ליצור אינטגרציה בין החומר התיאורטי לבין הפרקטיקה בשטח ולהעניק מרחב מקצועי ואישילווה את העבודה בשטח. תהליך הליווי כולל בתוכו ידע תאורטי וכלים מעשיים ומאפשר שיח והיוועצות עמיתים.

שם הקורס: זהות מקצועית ניהול עסקי

קורס זה מכין את הלומדים לקראת יציאתם לשטח כעצמאיים בתחומם. במהלך הקורס נעסוק בגיבוש הזהות המקצועית והשיווקית, נלמד מושגים בסיסיים בשיווק, נלמד כיצד בונים סל מוצרים, כיצד מתמחרים ועוד. בקורס זה נלמד על תהליך היציאה לעצמאות ונרכוש כלים לניהול ושיווק עסק.

במסגרת הלימודים נצא לסיורים בשטח להכרות עם מגוון רחב של מסגרות במערך הגריאטרי.